

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 481/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Namirom Alyasrym, PhD., Štúrova 43, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra sp. zn. 33Tp/39/2024 z 29. júna 2024 a proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4Tpo/22/2024 zo 4. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 33Tp/39/2024 z 29. júna 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4Tpo/22/2024 zo 4. júla 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), j) Trestného zákona.

3. Napadnutým uznesením okresného súdu bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom lehota jeho väzby začala plynúť 25. júna 2024

o 14.50 h. Okresný súd zároveň nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Napadnutým uznesením krajského súdu bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ vzatý do väzby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v jeho veci nie je preukázané dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, pretože výpovede svedkov proti nemu, na ktorých je podozrenie založené, sú nezákonné. Ich nezákonnosť sťažovateľ odvodzuje od skutočnosti, že svedkovia mali od neho odoberať drogy, a teda sami páchať trestnú činnosť. Po novele Trestného zákona už nie je možná tzv. konzumná držba, preto sa svedkovia samousvedčovali z páchania trestnej činnosti a počas svojho výsluchu sa stávali minimálne osobami podozrivými. V tom momente mal byť podľa názoru sťažovateľa ich výsluch ukončený. Osobitne v tejto súvislosti poukazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu:

6. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

7. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

8. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal vo vzťahu k zákonnosti a ústavnosti svojho vzatia do väzby možnosť podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť krajskému súdu, pričom túto možnosť aj využil a posúdenie jeho námietok tak bolo v právomoci krajského súdu.

9. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajského súdu:

10. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu a svojho práva na slobodu a bezpečnosť z dôvodu nezákonnosti výpovedí svedkov proti nemu a z toho vyplývajúcej nedostatočnej existencie dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu.

11. Ústavný súd už judikoval, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (m. m. III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

12. Každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia (III. ÚS 271/07, I. ÚS 58/2017).

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ďalej vyplýva, že súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí dať odpoveď na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Každé pozbavenie osobnej slobody totiž musí sledovať účel ochrany jednotlivca pred svojvôľou (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74).

14. Pokiaľ ide o „dôvodné podozrenie“ zo spáchania trestného činu, to musí byť v zmysle judikatúry založené na skutočnostiach a informáciách, ktoré by presvedčili objektívneho pozorovateľa, že sťažovateľ mohol spáchať predmetný trestný čin (rozsudok vo veci Ilgar Mammadov proti Azerbajdžanu z 22. 5. 2014, sťažnosť č. 15172/13, bod 88 a tam citovaná judikatúra).

15. Krajský súd v napadnutom uznesení k tejto námietke sťažovateľa konštatoval (s. 5), že dôvodné podozrenie vo vzťahu k nemu sa zakladá nielen na výpovediach svedkov, ale aj na listinných dôkazoch (zápisnice o vykonaní domovej prehliadky, prehliadky iných priestorov a pozemkov

a zápisnice o vydaní věci). Z napadnutého uznesenia krajského súdu ďalej vyplýva, že v byte sťažovateľa sa pri domovej prehliadke našli zakázané látky (pervitín), ktoré sťažovateľ dobrovoľne vydal. Sťažovateľ navyše v postavení zadržaného podozrivého sám uviedol, že je dlhodobým užívateľom pervitínu, a to po dobu 5 až 6 rokov.

16. Z uvedeného sa ústavný súd presvedčil, že krajský súd sa primeraným a dostatočne presvedčivým spôsobom vysporiadal s predmetnou námietkou sťažovateľa, keď poukázal na skutočnosť, že existencia dôvodného podozrenia vo vzťahu k sťažovateľovi sa nezakladá iba na ním spochybňovaných výpovediach svedkov, ale taktiež na ďalších dôkazoch, ktoré v danom štádiu konania poskytujú dostatočný základ na založenie takéhoto dôvodného podozrenia.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že posúdenie zákonnosti výpovedí svedkov bude predmetom ďalšieho konania vo veci samej.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu